

τον κατέβασε από τη βιβλιοθήκη την Κριτική και διά-
 βασε ένα μέρος προσεχτικά. Έπειτα την ξανάβασε στη
 θέση της και δεν άνοιξε πιά Κάντ στη ζωή του. Ένα
 μέρος της Κριτικής, όπως είναι γνωστό, μεταφοράσι-
 με ο φίλος Μαρκέτις και εγώ με σκοπό να δείξουμε
 (όπως και αποδείξαμε) πως η δημοτική μπορεί να
 αποδώσει και τα πιο βαθιά νοήματα, και ο Γερμανός
 κριτικός. Triumph ειδικώς της νεο-ελληνικής, έ-
 γράψε πως στη μετάφρασή μας βγαίνει καλύτερα το
 νόημα, παρά στο πρωτότυπο. Όμως αν με ρωτήσετε
 να σας το ξηγήσω, θα σας μολογήσω, παιδιά, πως
 δεν έχω ιδέα ξίστερη. Μήτε είχα όταν μετάφραζα-
 έκανα τη δουλιά μου μηχανικά. Μάλιστα τόσο τέλος
 αφήζα με τη σκοτεινιά της, ώστε όταν κοιτάζαμε
 με το Μαρκέτι στερνή φορά τη μετάφραση μέσα στη
 βιβλιοθήκη της λέσχης του Λίβερπουλ και αποφασί-
 σαμε πως έλαβε την τελειωτική της μορφή, εγώ ση-
 κώθηκα, τίναξα το γερμανικό βιβλίο χάμου, και δί-
 νοντάς του μια δέβηλη κλωτσιά, το πέταξα ως στην
 άλλη άκρη της αίθουσας.

Μά με τον Κάντ ο λόγος μας κατάντησε πολύ λ.
 λίγος, και όρα να ξεναγούσαστε στο μολάρι.

(Συνέχεια)

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΗΣ

Η ΠΑΛΙΑ ΖΩΗ ΜΟΥ

Σά μία σφα που από το φως διαβαίνει
 γοργή, μυστηριώδεια, βουθή,
 σά γελαστή μετιά που απάλογέρονε
 στα μάτια μας γλινιά για μία στιγμή.

Σά μαγικό τραγούδι που αγροικιέται
 μες στο βουδό σκοτάδι ξαφνικά,
 κι άμέσως παύει, σβήνεται, σκουπίζεται
 κι απλώνεται τριγύρω σιγανά.

Σάν κάτι τέτοιο μοιάζει κ' η ζωή μου,
 ή λαμπρή ζωή μου ή παλιά,
 που πλημμυρούσε μάγια ή ψυχή μου,
 σά δροσερό λουλούδι που μαδά!...

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠ. ΜΩΡΕΣ

ΣΑΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Θυμήθηκα κι απόψε μία βραδιά,
 πως έμοιαζε με τούτη!
 Ίδιο φεγγάρι, γλόχα, σιγαλιά,
 και κάτι γδούποι...

Της θύμησης τ'άγέρι τ' ατσάλι.
 πως μ' έφερε σμά σου,
 σαν το ξερό το φύλλο το γλοιό,
 στα γόνατά σου...

"Άκουσε την καρδιά μου μυστικά,
 όπου σου κραίνει,
 μες στη γαλήνια απόψε τη βραδιά,
 που αργοδιαβαίνει...

ΙΡΜΑ ΣΕΡΦΗ

ΕΝΑ ΠΡΑΜΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟ

Δημοσιεύουμε, όπως το τάξαμε στο περσινό-
 νο φύλλο, το άρθρο που μ'ας είχε στείλει στις
 15)28 του περσινού Απριλίου από το Παρίσι
 ο Ψυχάρης. Το άρθρο του περιημένον Λυσάλοι
 μας το κατήσαμε ίσαμε τώρα αδημοσίετο με
 την ελπίδα πως, περνώντας ο δικός ίσως θυμός
 του, θα μ'ας παράγγελε σήμερ' αύριο να μην το
 τυπώσουμε. Όστερ' όμως από τη «Λήλωση» του
 που δημοσιεύτηκε στον αριθ. 739 του «Νοήμα»
 και άρθρο του που δημοσιεύτηκε στην «Πατρι-
 δα» της 1 Ιουλίου, το περσινό άρθρο του Λυ-
 σάλοι μας δεν μπορούσε πιά να μένει αδημοσί-
 ευτο.

"Έρχομαι να πω σήμερα στον αγαπημένο μου το
 Ν ο υ μ ά , κάτι που είναι κάμποσο σπουδαίο.

Της προάλλες ένας φίλος μου ανέβηκε πίστηδες στο
 γραφείο μου της Γερουσίας, για να μου δείξη τον α-
 ριθμό 723 του Ν ο υ μ ά , με μίαν ανταπόκριση, που
 πολλ' άδικα δεν την είχα προσέξει, από το Μόνχο-
 της Βαβυλίας.

— «Κοίταξε, μου γνέφει, άφ'τά είναι γράμματα γι-
 λολογικά, σταλμένα τάχα με το σκοπό να μάθουνε στο
 ελληνικό το δημόσιο τη φιλόλογική την κίνηση της
 Γερμανίας, και χωρίς μέτρο κανέναν, χωρίς να το
 βάλλη κανείς χαλινάρι, ο ανταποκριτής δεν κάνει λό-
 γο παρά για την πολιτική. Αλλάσε να πιστήξω».

Διάβασα.

Καί τόντις στην αρχή του άρθρου γράφει κάποιος
 Alex. St inmetz— έπειδή έτσι βάζει τ'ονόμα του μι
 στοιχείο λατινικά, μη λάξη και τον πύρη κανέναν για
 Ρωμίο— γράφει λοιπόν ο Alex. Steinmetz τ'ακό-
 λουθα.

— «Οί Σηλόκοι του Παρισιού βγάλανε το φερ-
 μάκι τους. Ο γερμανικός λαός καταδικάστηκε να
 δουλέψει 42 χρόνια για την άνταντική κεφαλαιοκρα-
 τία», κτλ. κτλ. κτλ., γιατί έχει κάμποσα τέτοια.

Τό να τ'ά λέη άφ'τά ένας Alex. Steinmetz δεν
 άπορώ διόλου. Θάπορούσα να μην τ'άλεγε. Οί Γερ-
 μανοί πρόθυμοι, ολοπρόθυμοι, ηγχοσχοροπρόθυμοι, ό-
 πως αποδείξαμε στον πόλεμο, να σκοτώνουνε, να ρο-
 νέθουνε, να λεηλατούνε, να πυρπολούνε, να κλέβουνε
 ό τι δύνεσαι να φανταστής, να γουργουρίζουνε σε
 καταστήματα έμπορικά ή βιομηχανικά, να φράζουνε
 για να τ'ά πάνε στον τόπο τους κάθε είδος εργασία,
 μηχανές, να παίρνουνε τα κατάστηχα όποι καταγραμ-
 μένη βρίσκειται ή ξένη πελατεία, να τσιφνίζουνε γι-
 νούρες, γέροντες, ως και τραυματίες, να ρημάζουνε χιώ-
 ρες, χωριά, χωράφια, τόσο τελειωτικά, τόσο μεθοδι-
 κά που βούκα ψωμί να μην έβρη ένα παιδάκι. Άν εί-
 ναι κ' ένα χόρτο, ένα χορταράκι να μασήση, την πεί-
 νη του να γελάση.

"Άμα όμως το ζήτημα γι' αποζημίωση, ξεφετρώ-
 νει στη μέση ο Σηλόκος.

Κ' έχουνε την αναίδεια, έχουνε την τόλμη να λέ-
 νε πως είναι ή αποζημίωση για την άνταντική κε-
 φαλοκρατία. Φτωχοκρατία μ'ας την κάμανε τη
 Γαλλία μες όληνη και μιλούνε για κεφαλαιούχους!
 Δυό χεμῶνες άλάκερους, δυό άλόκερα καλοκαίρια, έ-
 δώ, στο Παρίσι, μ'ας ρίχνανε μπόμετες οι άσυνείδητοι
 νύχτα μέρα. Δεν είδα να γυρέδανε τότες κεφάλαια.

Τὰ κεφάλια μὲς θέλανε — ἂν καὶ δὲν τοὺς πέτυχε ὁ λογαριασμός. Ὡστε μιὰ φράση τοῦ Alex. Steinmetz θὰ γῆν πολλὴ σωστή, ὅταν τὴν ἀναπαροχρήσιμος (1) τάφος, ἀποφρατίζει ὁ ἀνταρκακὸς τοῦ Μόναχου τῆς Βαβαρίας, ὁ τάφος τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας, τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης, θὰ εἶναι καὶ ὁ τάφος ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Ὁ τάφος ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἔτσι μᾶς διδάσκουνε τὰ πράγματα, ὁ θάνατος τοῦ κόσμου θὰ εἶτανε μιὰ Γερμανία νικήτρια.

Βέβαια πῶς ἀπὸ τὸ Μόναχο τῆς Βαβαρίας τὰ βλέπει κανεὶς ἄλλως. Καὶ παρὰ τοῦτο μὲ μοῦ φαίνεται διόλου, καὶ διόλου, μὲ τέτοιο μάτι νὰ τὰ βλέπῃ ἓνας Γερμανός. Αὐτοῦμαι μόνον καὶ μόνον ποὺ μῆλκενε ἀπὸ τὸν ἀκριβὸς μου τὸ Νουμά.

Αὐτοῦμαι καὶ γιὰ κάποια ἄλλη φράση τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνταρκακτοῦ.

Στὸν ὄρ. 728 μᾶς μιλά γιὰ τὴ μεγάλη ἡθικὴ δύναμη τοῦ Μπολσεβισμοῦ, γιὰ τοὺς τίμιους Μπολσεβίκους.

Καὶ γιὰ τοῦτο πᾶς δὲν ἀπορῶ. Δὲν ἀπορῶ νὰ εἶναι τὸ ἀληθινὸ συμφέρον τῆς Γερμανίας νὰ σπρώχνῃ λαοὺς καὶ λαϊκούς στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ μπολσεβισμού — ποὺ εἶναι χαρὸς καὶ ἀτιμία μονάχη — ἐνῶ ἡ ἐθγένεια τῆς βασίλειας γερά στὸν κλιμακωτὸς τῆς μ' ὅλα τῆς τὰ ψευδοδημοκρατικὰ. Ἐπειτα, βλέπετε, μὲ τοὺς μπολσεβίκους τὰ φορτῶνετε ὅλη στὸ σβέρκο τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ ἡ Γερμανία θγαίνει ἀσπρο περιστέρι, σὰ νὰ μὴν ἔκαμε πιά τίποτα κακό.

Πᾶς ὅμως αὐτοῦμαι ποὺ δημοσιέφτηκε στὸ «Νουμά» τέτοιος ἔλεος τοῦ ἀρχαίου, τοῦ αἰματοδόρου τοῦ μπολσεβισμού, γιὰτὶ ὡς ἐκεῖ, ὡς τέτοια φούρια δὲν πῆγε ἴσως μὲ τὸν ὁ Νουμάς ὁ ἴδιος.

Ἀλήθεια ποὺ ἀπὸ τὰ πᾶς εἶναι δουλειὰ τοῦ Νουμά καὶ τῆς Ἀθήνας, ἔχει δική μου. Τὴν ὥρα ὅπου στὴν Εὐρώπη, σίγουρα τοιγάρα στὴ Γαλλία, ὁ σοσιαλισμὸς ἔπαυσε νὰ εἶναι τῆς μόδας, σωστὸ νὰ λωλαίνονται γιὰ τὸ σοσιαλισμὸ εἰς πινυμένους μὲς Ἀθηναῖοι, Γιαννιοὶ καὶ λοιποὶ. Φυσικὸ νὰ λωλαίνονται καὶ γιὰ τὴ Γερμανία, εἶναι κοῖμα τέτοιο λόλημα — καὶ κάμποσος καιρὸς ποὺ τὸ φωνάζω. ἀπὸ τὰ 1901, στὸ Ρωμυλὶ καὶ Ὁ Θέατρο. Ἡ Γερμανία, ἡ φιλολογία, ἡ φιλοσοφία τῆς Γερμανίας, σκότωσε τὸν ἥλιο τοῦ νοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ. Ἡ γερμανολατρεία ἐβλάφη φοβερά, ἡ γερμανολατρεία μέρα τὴ μέρα πολέμῳ νὰ καταστρέφῃ τὴν Ἑλλάδα στὴν κοινὴ γνώμη τῆς Εὐρώπης, ὅχι τῆς Εὐρώπης τοῦ Alex. Steinmetz παρὰ τῆς Εὐρώπης ποὺ κατὰ λογαριάζει. Δὲν εἶναι μονάχα τύφλα, δὲν εἶναι μονάχα κακούργημα ἡ γερμανολατρεία — ἔνα κακούργημα μπορεῖ νὰ ποιεῖται καὶ ἀτιμώρητο ἡ γερμανολατρεία εἶναι κατὰ χειρότερο, εἶναι ἀνοησία — καὶ ἀτιμώρητη ἀνοησία δὲν πιστέβω νὰ ὑπάρχῃ. Μπορεῖ νὰ τὸ διαῖε καὶ τοῦτο σὲ λίγο.

Τότες ἴσως ξαναπιάσουμε τὴ σημερινή μας τὴν κοινότητα. Γιὰ τὴν ὥρα πρέπει νὰ σταματήσουμε. Σοῦ τὸ γράφω μὲ τὰ κλάματα τῆς καρδιᾶς μου, σὰν παλιός, σὰν πιστὸς φίλος καὶ συνεργάτης ποὺ εἶμαι τοῦ Νουμά. Γνωστὰ εἶναι, θαρρῶ, τὰ εἰσθηματά μου, γνωστὰς οἱ δυστυχίες μου, γνωστὰ τὰ φρονήματά μου, ὅπως καὶ ἡ θέση μου γνωστὴ τῶν ἀδυνάτων τὸ ἀδύνατο νὰ ἐξακολουθῶ νὰ γράφω σὲ μιὰ φημερίδα ὅπου ξανὰς Γερμανὸς θγαίνει ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά νὰ μᾶς δρῶ-

σὴ Σαηλόκους — ἐπειδὴ τὴ δίκαια τὴν ἀποζημίωση τὴν ἀπαιτοῦμε ὅλοι μὲς ἐδῶ — καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριὰ ὁ ἴδιος ὁ Γερμανὸς μιλά γιὰ τοὺς τίμιους μπολσεβίκους. Ταίρι ταίρι δὲ χωροῦνε οἱ δύο μὲς ἐπογραφές.

Φιλοξένησε τώρα τηλεφῶνα ὁ Νουμάς ἓνα μου ρομάντζο, Γλήγορα θὰ τελειώσῃ. Μαζὶ του τελειώσῃ καὶ γιὰ τὴν κοινὴ μὲς τὴ δουλειά. Ἡ θλίψη μου ἀπεραντή μ' ὅλη μου τὴν ἀγάπη στὸν Τζαγκόπουλο, στοὺς ἐκδότες, στοὺς ἀναγνώστες μὲς, πρέπει νὰ πῶ καὶ ἄρε συνεργασία μὲ τὸ Νουμά.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

9

Στὰ χεῖρές σου τὴν ἄφησα, τὴ δύστυχη καρδιά μου, Νάν τὴ φυλάς καὶ πάντα σου, καλή, νὰ μὲ θυμάσαι. Θέ νὰ σοῦ λέει τοὺς πόνοὺς μου, θὰ δίνει τὰ φίλά μου. Καὶ ξάγρυπνη θὰ στέκεται κοντά σου σὰν κοιμάσαι...

Εἶναι δειλὴ, παθητικὴ καρδιά, ποὺ νάγαπησε, Ζαίρει στὸν κόσμῳ Ἐσέκανε μονάχα νὰ λατρεύει. Πρόσεξε μὲς στὰ χεῖρα σου μιὰ μέρα μὴ ραγίσει. Καί, σὰν καρδιὲς πάγάπησαν, τὸ θάνατο γυρεύει...

10

Δὲν ξαίρω ἂν εἶναι πιῶμοφο τοῦ κήπου μὲς τὸ ῥόδο, Ἀφ' τὸ ξανθὸ κεφάλι σου ποὺ μ' ἔχει ξετρελινε. Ξαίρω πῶς σὲ συνάντησα στῆς Μοίρας μου τὸ δρόμο. Καὶ τὴν καρδιά μου χτήμα σου μέμιας τὴν ἔχεις κάνει.

Πέρασα μέρες χαρωπὲς στὸν ἥλιο τῶν ματιῶν σου. Καὶ μέρες ποὺ μὲ κάνανε φριχτὰ γιὰ νὰ πονέσω... Καὶ φεύγοντας, ξανάρχομαι στὸν κήπο τῷ χαδιῶ σου, Στὰ μάτια σου, ποὺ χόρναν φῶς, σὰ νικητὸς νὰ πείσω...

11

Μοῦπαν πῶς θρίσκεσαι ἀρρωστη καὶ νάμαι ἐγὼ μιὰ (κριὰ σου)...

Τῆς ἀγωνίας νὰ μετρῶ μονάχος μου τὸ χρόνο. Τὰ δάκρυα σου θὰ νὰ κυλοῦν στὰ ὄχρα τὰ μάγουλά σου.

Ὅταν, καλή, θὰ σκέφτεσαι καὶ τὸ δικό μου πόνο... Ἀφῆσε ἔμένα νὰ πονῶ... Συνήθισα στὴ λύπη... Καὶ μόνο, ἂ θέλεις, στείλε με, μαζὶ μὲ δύο φίλα; Ἀγες δολέτες ἀπ' αὐτὲς ποῦχες στὸ παρῆναι... Νὰ μοῦ θυμῶν τὰ μπλάβα σου καὶ ὁλόγλυκα ματάκια.

12

Καλὴ μου ἀγάπη, τυφερὴ καρδιά, μυροπλασμένη. Ἐνα σου γέλιο χαρωπὸ μὴν εὐτυχία σκορπᾷ. Κ, ἓνα σου δάκρυ ποὺ κυλᾷ, σὰν εἶσαι λυπημένη. Τὸ λούλουδο τῆς εὐτυχίας, μοῦ φαίνεται, μὴδᾷ...

13

Μὴ σὲ δειλιάσει τίποτα νάρθεις ποὺ σὲ πο... — Ὅξω ἂς σφυρίζουν ἀνεμοὶ καὶ ἂς πέφτει καὶ ἡ βροχή... (χή...)

Ἐλα μαζὶ τὸ λούλουδο, ποὺ χρόνια τάνασαινω, Κάπιας καρδιᾶς πάγάπησε, νὰ κόψουμε μαζὶ...

Χίος

ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΟΥΔΟΣ